

Вишне夫ська Марина

НАПРЯМИ УПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ США У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Анотація

У статті розглянуто провідні тенденції розвитку дистанційної освіти у вищих навчальних закладах США: загальні - демократизація суспільства, потреби ринку праці, стійкий прогрес нації, висока якість життя, розвиток інформаційних технологій; доступність вищої освіти, збільшення кількості студентів, формування системи «навчання впродовж всього життя» - безперервного набуття нових знань, вмінь і навичок; локальні - залежність розвитку дистанційного навчання від можливостей кожного окремого університету самостійно впроваджувати дистанційну форму навчання; від поділу університетів на віртуальні, гібридні та відкриті. Проаналізовано перспективні напрями розвитку дистанційної освіти в університетах США, серед яких масові відкриті онлайн-курси, або МВОК (Massive Open Online Courses, MOOC); «змішане навчання» (blended education), формат якого передбачає використання відеолекцій у якості базового ознайомлення з темою, а зустрічі в аудиторіях використовуються для обговорення найважливіших питань та остаточного оцінювання знань студентів; принцип хмарних технологій у зберіганні інформації та роботі з її великими обсягами. З'ясовано, що використання хмарних технологій у дистанційному навчанні дає можливість студенту зберігати потрібну інформацію у так званих інформаційних «хмарах» і мати доступ до них будь-де і будь-коли за умови доступу до мережі Інтернет і наявності мобільного пристрою або комп'ютера; робота платформи Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment), яка є однією з найпопулярніших платформ для онлайн-навчання в США. Виявлено, що Moodle є зручною для розміщення бази навчально-методичних матеріалів в організації дистанційного навчання, а також фінансово вигідною для навчальних закладів, оскільки абсолютно безкоштовна. Визначено можливість упровадження американського досвіду дистанційної освіти в українських вищих навчальних закладах на прикладі Київського національного університету технологій та дизайну. Досліджено принцип реалізації електронного навчання в КНУТД, організованого на базі модульного середовища освітнього процесу (МСОП). Запропоновано ввести елемент регулярних онлайн-практикумів для студентських груп, що дасть можливість студентам відтворити отримані самостійно знання, проконсультуватися з викладачем, поспілкуватися один з одним, виявити свої слабкі місця, вдосконалити їх і таким чином покращити якість знань і результат підсумкового контролю.

Ключові слова: дистанційна освіта; дистанційне навчання; масові відкриті онлайн-курси; хмарні технології; платформа Мудл.

Vyshnevska Maryna

DIRECTIONS OF IMPLEMENTATION OF THE USA EXPERIENCE IN DISTANCE LEARNING IN UKRAINIAN HIGHER INSTITUTIONS

Annotation

The main trends of distance education development in higher educational institutions in the USA have been studied in the article. The following trends have been defined: general - democratization of society, labor market needs, sustainable progress of the nation, high quality of life, development of information technologies; accessibility of higher education, increase in the number of students, the formation of a "lifelong learning" system - the continuous acquisition of new knowledge, skills and abilities; local - the capacity of each individual university to independently implement the distance learning form, from university division to virtual, hybrid and open. The perspective directions of distance education development in US universities, including Massive Open Online Courses (MOOC) have been analyzed as well as "blended education", the format of which involves the use of videolectons as an introduction to the topic, and meeting in the classrooms are used to discuss the most important issues and the final assessment of students' knowledge; the principle of cloud technologies in storing information and working with its large volumes. It has been discovered that the use of cloud technologies in distance learning enables the student to store the necessary information in so-called informational "clouds" and have access to them anytime and anywhere online, just having a mobile device or computer/ The Moodle Platform (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) performance as one of the most popular online learning platforms in the United States have been studied. It has been found out that Moodle is convenient for placing the base of academic materials in the organization of distance learning, as well as financially profitable for educational institutions, because it is absolutely free. The possibility of introducing the American experience of distance education in Ukrainian higher educational institutions is determined on the example of Kyiv National University of Technologies and Design. The principle of e-learning implementation in KNUTD, organized on the basis of the modular educational environment, has been studied. It has been suggested to introduce an element of regular online workshops for student groups, which will enable students to reproduce their own knowledge, consult with the teacher, communicate with each other, identify their weak points, improve them and thus improve the quality of knowledge and the result of the final control.

Keywords: distant education; distance learning; massive open online courses; cloud technologies; Moodle.

1. Постановка проблеми

Поява і активне поширення дистанційних форм самопідготовки є адекватним відгуком систем освіти багатьох країн на світові глобалізаційні процеси. Саме тому загострюється потреба в дослідженні та

імплементатії досвіду провідних університетів світу з реалізації дистанційного навчання. Вивчення розвитку дистанційної освіти у вищих навчальних закладах США дає можливість відстежити своєрідність її формування для адаптації в освітньому просторі вищої школи України.

В освітніх закладах України наразі розробляються методичні аспекти створення дистанційних курсів, розглядаються можливі способи організації дистанційних занять, вирішуються питання технічного забезпечення організації дистанційної мережі та інші різноманітні теоретичні та практичні питання, пов'язані з упровадженням дистанційного навчання у навчальний процес. З огляду на той факт, що США є одним з лідерів у використанні технологій дистанційного навчання у вищій школі, вважаємо доцільним дослідити американський досвід дистанційної освіти для подальшої імплементатії цього досвіду у закладах вищої освіти України.

2. Виклад основного матеріалу дослідження

Сполучені Штати Америки стали однією з перших країн, де накопичено великий досвід реалізації ідей дистанційного навчання в системі вищої освіти, який ще не повною мірою досліджений у порівняльно-педагогічному аспекті у вітчизняній теорії та практиці. Серед перспективних інноваційних форм дистанційного навчання в університетах Сполучених Штатів слід відмітити масові відкриті онлайн-курси. Навчання на МВОК вирізняється зручністю та поєднує в собі всі переваги дистанційної освіти. Лекції складаються з коротких відеороликів, завдання подаються у вигляді тестів, творчих робіт, також слухачі курсу можуть отримати додаткові матеріали. МВОК-платформи забезпечують спілкування слухачів між собою та із викладачем у форматі обговорення (форуму). Зазвичай навчання на таких курсах безкоштовне. Платні потребує отримання верифікованого сертифікату, який підтверджує проходження курсу конкретною особою.

МВОК-платформи активно закликають освітні заклади до співпраці, пропонують запровадити так зване «змішане навчання» (blended education). Формат такого навчання передбачає використання відеолекцій у якості базового ознайомлення з темою, а зустрічі в аудиторіях використовувати для обговорення найважливіших питань та остаточного оцінювання знань студентів. В США вже досить успішно практикують таку форму навчання [1]. Ініціатори МВОК в Україні також прагнуть запровадити подібну систему освіти, та лишається ще багато проблемних питань.

Хмарні технології є ще однією провідною тенденцією американських освітніх технологій. Це сервіс, основне завдання якого полягає у віддаленому використанні засобів обробки та зберігання даних. Відповідно під хмароорієнтованими електронними освітніми ресурсами можна розуміти такі, що використовуються за хмарною моделлю доступу, а саме – навчальні, наукові, інформаційні, довідкові матеріали та засоби, які розроблені в електронній формі [2]. Зручними і ефективними засобами дистанційного навчання за допомогою хмарних технологій є: веб-додатки; електронні журнали і щоденники; on-line сервіси для навчального процесу, спілкування, тестування; системи дистанційного навчання, бібліотека, медіатека; сховища файлів, спільний доступ та робота; відеоконференції; електронна пошта з доменом навчального закладу; відеохостинг.

Платформа Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) є однією з найпопулярніших платформ для онлайн-навчання в США. Moodle - це найбільш досконала і поширена в світі система такого призначення. Це безкоштовна, відкрита система. Вона не лише безкоштовна сама, а й не потребує для своєї роботи жодного платного програмного забезпечення. Moodle орієнтована на спільну роботу. В системі для цього передбачена маса інструментів: вікі, глосарій, блоги, форуми, практикуми. При цьому навчання можна здійснювати як асинхронно, коли кожен студент вивчає матеріал у власному темпі, так і в режимі реального часу, організовуючи онлайн лекції, вебінари та семінари. В системі можливо здійснювати обмін файлами між студентами та викладачем. У форумі можна проводити обговорення по групах, оцінювати повідомлення, прикріплювати до них файли будь-яких форматів. В особистих повідомленнях і коментарях є можливість обговорити конкретну проблему з викладачем особисто. У чаті обговорення відбувається в режимі реального часу. Moodle створює і зберігає портфоліо кожного студента: всі виконані ним завдання, оцінки та коментарі викладача, повідомлення у форумі. Система дозволяє контролювати активність студентів, час їх навчальної роботи в мережі [3].

Розвиток дистанційної освіти в Україні розпочався значно пізніше, ніж в Сполучених Штатах Америки, і здійснювався за умов низького рівня інформатизації українського суспільства, незначної кількості оснащення комп'ютерною технікою шкіл України та відсутності спеціалізованих методик дистанційного навчання. Сьогодні, на жаль, не кожен ВНЗ здатен забезпечити кожного свого студента персональним комп'ютером в навчальній аудиторії. Але завдяки тому, що на ринку за останні роки з'явилося багато недорогих мобільних пристроїв, таких як смартфони та планшетні комп'ютери, доступ до мережі Інтернет має майже кожен студент сучасного університету, і це означає можливість доступу до навчальних матеріалів в зручний для студента час та в будь-якому місці.

Розглянемо можливості впровадження американського досвіду дистанційної освіти в українських вищих навчальних закладах на прикладі Київського національного університету технологій та дизайну (КНУТД), який надає можливість отримати повну вищу освіту ступенів бакалавра і магістра за дистанційною формою навчання. Дистанційне навчання відбувається на сайті модульного середовища освітнього процесу КНУТД, що, в свою чергу, створений на базі платформи Moodle. Форма навчання є заочно-дистанційною, що означає, що більшу кількість матеріалу студенти опрацьовують самостійно, і лише в деяких видах діяльності

вони спілкуються з викладачами-предметниками. Кожна дисципліна є окремим електронним навчально-методичним комплексом, який має чітко визначену уніфіковану структуру і наповнення.

Структура електронного навчально-методичного комплексу у МСОП КНУДТ для заочно-дистанційної форми навчання є такою: блок «Загальна інформація» містить інформацію про викладача, форум новин, навчальну та робочу програму дисципліни, алгоритм проходження дистанційного курсу з дисципліни, методичні рекомендації до виконання контрольних робіт та до самостійної роботи студентів, питання до підготовки до всіх видів контролю, бібліографію та посилання на електронні бібліотеки. Наступні блоки містять теми, кількість яких відповідає навчальній програмі дисципліни. Кожен такий блок містить теоретичний матеріал і відео-лекцію за темою. Останнім є блок «Контроль», в якому є тека для завантаження виконаних завдань та контрольна робота в форматі онлайн-тестування. Оцінювання такого тестування відбувається автоматично. Можливість впровадження масового відкритого онлайн-курсу на базі такого освітнього ресурсу є цілком реальна. Так як курс вже містить відеолекції та теоретичний матеріал для самостійного опрацювання, вважаємо за доцільне організувати онлайн-практикуми два рази на місяць, під час яких студенти матимуть можливість поспілкуватись з викладачем і один з одним, отримати відповіді на свої запитання, а викладач матиме можливість контролювати процес засвоєння знань студентами, що значно покращить результати підсумкового контролю.

3. Висновки

На основі аналізу останніх інновацій дистанційної освіти в США можна зробити висновок, що так як країна є світовим лідером у розробці і впровадженні нових інформаційних технологій в усі сфери життя, включаючи освіту, в американських вищих навчальних закладах активно застосовуються нові перспективні форми дистанційного навчання, серед яких масові відкриті онлайн-курси, хмарні технології обробки за зберігання інформації, використання навчальної платформи Moodle. Досвід США в сфері дистанційної освіти стане у нагоді в Україні, де останнім часом зросла кількість користувачів комп'ютерів, мобільних пристроїв (смартфонів, планшетних комп'ютерів) та розширився доступ до мережі Інтернет, що сприяє впровадженню технології дистанційного навчання. Для організації і впровадження дистанційного спілкування можна використовувати наявне в Інтернеті програмне забезпечення, яке є у вільному доступі. Основними перевагами проведення аудіо- і відеоконференцій та трансляцій є економія коштів на поїздки, організацію конференцій, семінарів, консультацій, а недоліками – висока вартість обладнання та потреба мати висококваліфікований персонал для надання ефективних освітніх послуг.

Список використаних джерел та літератури

- [1] Distance Education Demonstration Program, U.S. Department of Education. – Electronic data. – Mode of access: <https://www2.ed.gov/programs/disted/index.html> – Title from the screen.
- [2] Шуневич Б.І. Розвиток дистанційного навчання у вищій школі країн Європи та Північної Америки: дис. ... д-ра пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Б.І. Шуневич. – К., 2008.
- [3] Світовий досвід організації та розвитку університетської системи дистанційного навчання [Електронний ресурс] / уклад. І. В. Кулага, Д. О. Ільницький, С. О. Стрельник. - К. : Інститут вищої освіти КНЕУ ім. В. Гетьмана, 2013. - 38 с. - Режим доступу: [https://kneu.edu.ua/userfiles/education2_0/13-4713_verstka\(1\).pdf](https://kneu.edu.ua/userfiles/education2_0/13-4713_verstka(1).pdf) – Назва з екрана.

References

- [1] Distance Education Demonstration Program, U.S. Department of Education. – Electronic data. – Mode of access: <https://www2.ed.gov/programs/disted/index.html> – Title from the screen.
- [2] Shunevych B.I. Rozvytok dystantsiynoho navchannya u vyshchii shkoli krayin Yevropy ta Pivnichnoyi Ameriky. Kyiv, 2008.
- [3] Kulaga I.V., Ilitskiy D.O., Strelnyk S.O. Svitovi dosvid orhanizatsyyi ta rozvytku universytetskoyi systemy dustantsiynoho navchannya. Kyiv, 2013. – 38 p.

Vyshnevskaya Maryna – senior teacher of Foreign Languages Department, Kyiv National University of Technologies and Design, 2, Nemyrovych-Danchenko Street, Kyiv, Ukraine, , e-mail: mvyshnevskaya@ukr.net. **Where and when she graduated:** Kyiv National Linguistic University, 2001. **Professional orientation or specialization:** English Language, ESP teacher. **The most relevant publication outputs:** 1. Vyshnevskaya M. O. Distance education system in teaching English/ M. O. Vyshnevskaya // Innovatsiyni tendentsiyi pidhotovky fakhivtsiv v umovakh polikulturnoho ta multylinhvalnoho svitu. — Kyiv: Kyiv National University of Technologies and Design, 2017. — 329 p. 2. Vyshnevskaya M. O. Masovi vidkryti onlain kursy yak perspektyvna forma rozvytku dystantsiynoyi osvity/ M. O. Vyshnevskaya // Innovatsiyni tendentsiyi pidhotovky fakhivtsiv v umovakh polikulturnoho ta multylinhvalnoho svitu. — Kyiv: Kyiv National University of Technologies and Design, 2018. — 419 p. 3. Vyshnevskaya M. E-learning for adults in institutions of higher education/ / M. Vyshnevskaya // Dialoh kultur. — Kyiv: Kyiv National University of Technologies and Design, 2018. — 174 p.